

พฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อวัณโรคจากการทำงาน ในบุคลากรทางการแพทย์ งานการพยาบาลตรวจรักษาผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลศิริราช (TUBERCULOSIS PREVENTIVE BEHAVIORS AMONG NURSE PERSONNEL IN THE OUT-PATIENT DEPARTMENT, SIRIRAJ HOSPITAL)

เลขานุการณั ขวัญทะเล 4836030 PHPH/M

วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกการพยาบาลสาธารณสุข

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : ปาหนัน พิทยกิจโย, Ph.D. (Nursing), สุรินทร์ กลัมพากร, Ph.D. (Nursing), ยงค์ รุ่งเรือง, พ.ญ., ว.จ., Cert. in Infect. Dis.

บทคัดย่อ

บุคลากรทางการแพทย์เป็นกลุ่มที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อวัณโรคอันเนื่องมาจากการแพร่กระจายเชื้อวัณโรคในสถานบริการสาธารณสุข โดยที่พยาบาลมีอุบัติการณ์การป่วยเป็นวัณโรคสูงที่สุด การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ กับพฤติกรรมในการป้องกันการติดเชื้อวัณโรคจากการทำงานในบุคลากรทางการแพทย์ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการดูแลผู้ป่วย งานการพยาบาลตรวจรักษาผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลศิริราช จำนวน 120 คน โดยใช้ PRECEDE MODEL เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยสถิติ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการถดถอยพหุแบบขั้นตอน

ผลการศึกษา พบว่าร้อยละ 49.2 ของบุคลากรทางการแพทย์มีพฤติกรรมในการป้องกันการติดเชื้อวัณโรคจากการทำงานในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีพฤติกรรมในด้านการใช้อุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคลที่เหมาะสม และด้านการแยกผู้ป่วยและป้องกันไม่ให้เชื้อแพร่กระจายอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่พฤติกรรมทางด้านการมีสุขอนามัยและสุขภาพจิตที่ดีอยู่ในระดับสูง และพบว่าทัศนคติ ความเชื่อในความสามารถตนเองในการปฏิบัติตามหลักการป้องกันการติดเชื้อวัณโรคจากการทำงาน การรับรู้ของบุคลากรเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลวัสดุอุปกรณ์ และการจัดการสภาพแวดล้อมที่ทางโรงพยาบาลจัดไว้เพื่อการป้องกันการติดเชื้อวัณโรคจากการทำงาน และการสนับสนุนและการได้รับคำแนะนำจากเพื่อนร่วมงานและหัวหน้ามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการป้องกันการติดเชื้อวัณโรคจากการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.22, 0.39, 0.26, 0.48$ และ 0.50 $p < 0.01$ ตามลำดับ) ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุแบบขั้นตอนพบว่า มีเพียงการสนับสนุนและการได้รับคำแนะนำจากเพื่อนร่วมงาน, หัวหน้า การรับรู้ของบุคลากรเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ และการจัดการสภาพแวดล้อมที่ทางโรงพยาบาลจัดไว้เพื่อการป้องกันการติดเชื้อวัณโรคจากการทำงานและความเชื่อในความสามารถตนเองของบุคลากรทางการแพทย์ในการปฏิบัติพฤติกรรมในการป้องกันการติดเชื้อวัณโรคจากการทำงาน มีความสามารถในการร่วมกันทำนายพฤติกรรมในการป้องกันการติดเชื้อวัณโรคจากการทำงานได้ร้อยละ 38.6 ($p < 0.01$)

ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษาในครั้งนี้คือ ผู้บริหารควรให้การสนับสนุนแก่บุคลากรทางการแพทย์ทั้งในด้านของการจัดให้มีวัสดุอุปกรณ์ สิ่งแวดล้อมให้มีความสะดวกในการที่จะปฏิบัติพฤติกรรมในการป้องกันการติดเชื้อวัณโรค ควรมีการจัดให้มีการฝึกอบรมให้ความรู้และฝึกปฏิบัติให้เกิดทักษะ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในความสามารถตนเองในการที่จะปฏิบัติพฤติกรรมในการป้องกันการติดเชื้อวัณโรค

คำสำคัญ : วัณโรค / พฤติกรรมการป้องกัน / PRECEDE MODEL/ พยาบาล

TUBERCULOSIS PREVENTIVE BEHAVIORS AMONG NURSE PERSONNEL IN THE OUT-PATIENT DEPARTMENT, SIRIRAJ HOSPITAL

KASADAPORN KWANTHALAY 4836030 PHPH/M

M.Sc. (PUBLIC HEALTH) MAJOR IN PUBLIC HEALTH NURSING

THESIS ADVISORS: PANAN PICHAYAPINYO, Ph.D., SURINTORN KALAMPAKORN, Ph.D.,
YONG RONGRUNGUANG, M.D., Cert. in Infect. Dis.

ABSTRACT

Health care personnel are populations at risk of tuberculosis (TB) because of an increasing number of patients with TB in hospitals and widespread unsuccessful disease treatment. Prevalence is high among nursing personnel. Therefore the purpose of this study was to examine TB preventive behaviors among 120 nurse personnel in the out-patient department, Siriraj hospital and related factors. The PRECEDE MODEL was used as the theoretical framework. Data were collected by a self-administered questionnaire and analyzed by using descriptive statistics, Pearson's product moment correlation coefficient, and Stepwise Multiple Regression analysis.

The result revealed that the TB preventive behaviors among nurse personnel in the out-patient department of the Siriraj hospital were mainly at a moderate level (49.2%). Behaviors related to the use of personal protective equipment and separation of the infected patient for infection control was at a moderate level, while behavior related to good personal hygiene was mainly at the high level. Attitude and self-efficacy about TB preventive behaviors, perceived availability of TB preventive information resources and availability of useful resources and working environment arrangement for TB preventive behaviors, and social support and advice from colleagues and head nurse were statistically significantly associated with TB preventive behaviors among nursing personnel (at $p < 0.01$ $r = 0.22, 0.39, 0.26, 0.48$ and 0.50 , respectively). Social support and advice from colleagues and head nurse, perceived availability of useful resources and working environment arrangement, and self-efficacy about TB preventive behaviors accounted for 38.6% of the total variance in TB preventive behaviors.

It is suggested that nurse personnel should be provided with preventive equipment and safety environment in TB prevention from colleagues and head nurses. Training programs regarding the knowledge and skills for TB preventive behaviors are also necessary in order to enhance nursing personnel's self-efficacy in preventive practice.

KEY WORDS: TUBERCULOSIS / PREVENTIVE BEHAVIORS / PRECEDE MODEL / NURSE